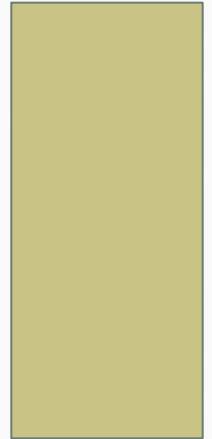

ТЕМА 1.

ПЕДАГОГІКА ЯК НАУКА І МИСТЕЦТВО.

1. Педагогіка як наука.
2. Об'єкт, предмет, основні поняття і категорії.
3. Методи науково-педагогічних досліджень.
4. Структура педагогіки та її місце у системі наук.
5. Педагогіка як мистецтво. Педагогічна творчість.

ПЕДАГОГІКА ЯК НАУКА

Педагогіка (від давньогрецьких слів «дитина» і «вести») – це прикладна наука, що спрямовує свої зусилля на оперативне розв'язання важливих суспільних проблем виховання, освіти, навчання.

Об'єкт педагогіки – людина і всі якісні зміни, які стосуються її розвитку і спрямовані на освіту і виховання.

Предмет педагогіки – сутність, закономірності, тенденції і перспективи розвитку навчально-виховного процесу як чинника розвитку людини протягом усього її життя.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І КАТЕГОРІЇ

Виховання – це цілеспрямований і неперервний процес формування людської особистості, у результаті чого відбувається ретрансляція соціального досвіду з минулого у майбутнє.

Особистість – це соціально розвинута людина, яка здатна усвідомлено змінювати себе і чинити вплив на суспільство, в якому функціонує.

Освіта – це процес і результат засвоєння людиною певних знань, умінь, навиків, формування цілісного світогляду і забезпечення на цій основі відповідного рівня розвитку.

Навчання – це організований процес взаємодії педагога і учня, спрямований на здобуття освіти.

Процес навчання є двостороннім, тобто складається з двох частин: **викладання** (сфера діяльності педагога) і **учіння** (сфера діяльності учня).

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І КАТЕГОРІЇ

Розвиток – це процес кількісної і якісної зміни фізичних, психічних та духовних сил людини, які забезпечують реалізацію її життєвого потенціалу і призначення.

Проявляється у наступних формах:

Фізичний розвиток – зміни росту, ваги, пропорцій тіла.

Фізіологічний розвиток – зміни у системах травлення, серцево-судинній, нервовій та ін.

Психічний розвиток – сприйняття людиною дійсності.

Соціальний розвиток – поступове входження в суспільні економічні, виробничі, правові, професійні та інші відносини.

Духовний розвиток – осмислення свого призначення в житті, поява відповідальності перед суспільством і прагнення до постійного самовдосконалення.

МЕТОДИ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Педагогічне спостереження – безпосереднє сприйняття педагогічних явищ і процесів.

Педагогічний експеримент – навмисне внесення змін у навчально-виховний процес, моделювання педагогічної ситуації.

Педагогічний консилиум – колективне обговорення навчально-виховних проблем і напрацювання шляхів подолання виявлених недоліків.

Педагогічна бесіда (інтерв'ю) – отримання педагогічної інформації під час безпосереднього спілкування.

Педагогічне анкетування – масовий збір інформації за допомогою спеціально розроблених опитувальних анкет.

Педагогічна соціометрія – вивчення міжособистісних взаємин у малих групах за допомогою кількісних методів.

МЕТОДИ НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Метод психолого-педагогічного тестування — це випробування учня щодо певного рівня знань, умінь або загального інтелектуального розвитку за допомогою карток, малюнків, ребусів, кросвордів, запитань чи екзаменаційних білетів.

Вивчення продуктів навчально-виховної діяльності — збір, систематизація та аналіз шкільної документації.

Вивчення і узагальнення педагогічного досвіду — аналіз стану сучасної педагогічної практики щодо вирішення актуальної навчально-виховної проблеми.

Вивчення незалежних характеристик — узагальнення відомостей про учнів, одержаних іншими методами з інших джерел (учителі, батьки, друзі учнів) та зіставлення цих відомостей зі своїми матеріалами про особистості вихованців.

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВИННІ СПИРАТИСЯ НА ТАКІ ПРИНЦИПИ:

- *цілісного підходу до вивчення педагогічних явищ і процесів;*
- *вивчення педагогічного явища в його розвитку;*
- *вивчення педагогічного явища в його зв'язках і взаємодії з іншими явищами;*
- *застосування комплексу взаємодоповнюючих методів для вирішення будь-якої наукової проблеми;*
- *адекватності методів дослідження суті предмета, який вивчається;*
- *моральності (відмови від проведення методу, якщо він суперечить моральним нормам, здатний зашкодити особистості, навчально-виховному процесу).*

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- *аналіз навчально-виховних умов;*
- *формулювання робочої гіпотези;*
- *визначення мети дослідження;*
- *вибір і попереднє планування методу (методів);*
- *проведення методу (методів);*
- *аналіз отриманої інформації.*

СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

- *загальна педагогіка;*
- *вікова педагогіка;*
- *корекційна педагогіка (сурдопедагогіка; тифлопедагогіка; олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка);*
- *професійна педагогіка (військова, спортивна, вищої школи, профтехосвіти);*
- *історія освіти і педагогічної думки;*
- *соціальна педагогіка;*
- *андрагогіка;*
- *етнопедагогіка;*
- *методики викладання окремих предметів;*
- *шкільна гігієна.*

ЗВ'ЯЗКИ З ІНШИМИ НАУКАМИ

- **філософія** – методологія наукового дослідження,
- **психологія** – знання про психіку людини;
- **фізіологія** – знання про розвиток тіла людини;
- **гігієна** – знання про організацію здорового навчально-виховного середовища;
- **медицина** – надання першої медичної допомоги;
- **соціологія** – знання про суспільний фон навчально-виховного процесу;
- **етика** – знання про ціннісну основу виховання;
- **історія** – знання про минуле педагогічної науки;
- **етнологія** – знання про етнічний фон навчально-виховного процесу;
- **математика** – засоби для окремих методів наукових досліджень.

ПЕДАГОГІКА ЯК МИСТЕЦТВО

- **ЧИ Є ПЕДАГОГІКА МИСТЕЦТВОМ?**
- **ЩО ТАКЕ МИСТЕЦТВО?**
- **ЧИ БУДЬ ЯКЕ МИСТЕЦТВО Є ТВОРЧІСТЮ?**
- **ЧИ БУДЬ ЯКА ТВОРЧІСТЬ Є МИСТЕЦТВОМ?**
- **ЧИ Є МІСЦЕ ДЛЯ ТВОРЧОСТІ У НАУЦІ?**
- **ЧИ Є МІСЦЕ ДЛЯ ТВОРЧОСТІ В ІСТОРИЧНІЙ НАУЦІ?**
- **А В ПЕДАГОГІЧНІЙ?**
- **ЩО ТАКЕ ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ПЕДАГОГІЧНЕ МИСТЕЦТВО?**
- **ЧИ Є ВІДМІННІСТЬ МІЖ ЦИМИ ПОНЯТТЯМИ?**
- **ЯК ВЗАЄМОДІЮТЬ У ПЕДАГОГІЦІ НАУКА, ТВОРЧІСТЬ І МИСТЕЦТВО?**